

INFORME

SOBRE EL CULTIU DE

L'AVELLANER AL NOSTRE PAIS

XAVIER VIDAL

Temps crítics per als cultivadors d'avellanes del Camp de Tarragona. Els preus s'han estabilitzat, però els costos de producció són cada dia més grans. Això, junt amb la creixent competència dels altres països productors, especialment Turquia i Itàlia, i altres circumstàncies que anirem analitzant, fa que l'economia agrícola de les nostres comarques, fonamentada en la producció de l'avellana, passi per moments francament difícils. (Veure, als annexos 1, 2 i 4, les xifres de producció dels darrers anys).

RESUM DE LA SITUACIO NACIONAL I INTERNACIONAL EN ELS DARRERS ANYS

Un dels aspectes que ofereix el quadre de producció mundial avellanera de l'últim decenni és que l'any 1969 hi hagué una collita de 88.700 Tm.-gra, lleugerament inferior a la mitjana dels últims deu anys, i que es passà el 1970 a obtenir una collita rècord de 164.500 Tm.-gra, la qual collita sens dubte va influir en el mercat des del primer moment, és a dir, el setembre, quan s'inicià la recol·lecció. A aquesta collita, i contra tot pronòstic, s'afegeix l'actual, que s'estima en 123.300 Tm.-gra, notablement superior a la mitjana del decenni. El mercat consumidor —la major part format per països d'alt nivell de vida— té un consum estable i difícil de forçar i, per tant, les grans collites influei-

xen lògicament debilitant el preu d'oferta, corregit parcialment per una resistència turca, perquè en aquell país l'Administració adquireix i reté gran part de la producció i espera que el comerç particular hagi acabat la campanya d'exportació per llençar al mercat internacional l'avellana retinguda que enguany s'estima que són 35.000 Tm.-gra, quasi tres vegades l'actual collita nostra.

El mercat internacional és molt ampli. (Anex 5). L'any 1966 hi havia 44 països importadors. A mesura que el nivell de vida augmenta s'hi afegeixen nous consumidors. Els centres mundials que més influencien el mercat són Hamburg, Zuric, París i Marsella.

La C. E. E. és un consumidor important d'avellanes. Actualment absorbeix un 40 % del total de la nostra exportació. Els altres països productors tenen més avantatges aranzelaris que nosaltres. L'avellana italiana, Itàlia essent membre de la C. E. E., no paga drets duaners. La de Turquia, país associat, té tranquil·litat duanera per uns contingents anuals de 25.000 Tm.-gra. En canvi la que procedeix d'Espanya ha de pagar uns 4 dòlars per 100 Kg.-gra com a drets d'entrada.

EE. UU. s'abasta amb la seva producció. Els països socialistes i el tercer món són uns importants mercats potencials.

El consum espanyol es calcula al voltant de 2.000 Tm.-gra, quasi totalment de la varietat "negreta". Com es pot veure, aquesta quantitat influeix molt poc en el nivell internacional de preus. Només es fa sentir els anys que hi ha una collita dolenta.

El canvi de paritat de la pesseta amb les monedes estrangeres, principalment el dòlar, té una influència important en la valoració de les collites, encara que ha estat frenada pels anomenats drets ordenadors o canons a l'exportació. Les devaluacions de la pesseta augmenten el valor del fruit exportable. D'altra banda una devaluació del dòlar podria influir negativament en els preus pagats a l'agricultor, que normalment són els del mercat internacional deduïnt-ne els costos de comercialització.

Font: Informe de la U. A. C. (novembre 1971).

FACTORS QUE INFLUEIXEN ACTUALMENT SOBRE LA NOSTRA PRODUCCIO AVELLANERA

No pretenem ací de fer un estudi exhaustiu de la problemàtica avellanera del país; creiem que aquesta hauria d'ésser tasca d'un equip de gent preparada i dotada de mitjans més adequats que els nostres. Intentarem, de tota manera, de fer un resum dels principals factors que incideixen sobre aquest important apartat de l'economia agrícola del nostre Camp.

Agrupem els factors en dos apartats, sense pretendre de donar una normativa general i amb l'única finalitat de fer més comprensiu aquest informe: els uns els anomenarem **interns**, és a dir, aquells sobre els quals el pagès pot influir més directament, i els altres, **externs**, que no depenen de la voluntat del productor sinó que formen part de la problemàtica general del país. Malgrat aquesta divisió teòrica, a la pràctica aquests factors els trobem completament relacionats.

Factors externs:

a) Concentració de la producció en unes franges de terreny ben delimitades ecològicament. Això queda reflectit a l'anex I i és un avantatge tant per les tècniques de producció com per la recollida i comercialització dels fruits.

b) Estructura de la propietat. No disposem d'estadístiques actualitzades pel que fa al cas i ens hem de fiar de l'observació directa. Sembla que les plantacions, sense arribar a un

A N E X 1.

SUPERFICIE DE CULTIU DE L'AVELLANER A LA PROVINCIA DE TARRAGONA

En regadiu 6.792 Hes.
En secà 15.657 "

Font d'informació: Cambra Sindical Agrària de Tarragona.

PRODUCCIO NACIONAL EN TM. - GRA

(1) Mitjana del decenni 1950/59 ... 6.065
(1) Mitjana del quinquenni 1960/65 7.645
(2) Mitjana del quinquenni 1966/71 7.500

Font: (1) Sindicato Nacional de Frutos y Productos Hortícolas (1965).

(2) Gill and Duffus Ltd, Londres (oct. 1971).

DISTRIBUCIO DE LA PRODUCCIO

AVELLANERA ESPANYOLA

Província de					
Tarragona	...	80 %	del total	espanyol	
Astúries	...	8 %	"	"	"
Barcelona	...	5 %	"	"	"
Girona	...	5 %	"	"	"
Altres prov.	...	2 %	"	"	"

minifundi rabiós, estan molt fraccionades. Als termes municipals on coexisteixen secà i regadiu, hi ha hagut un fenomen de concentració de les finques més productives en mans d'unes famílies que s'han enriquit ostensiblement mentre altres agricultors veien minvades les seves possibilitats i han hagut de vendre les seves terres o posar-se a jornal dels més acomodats econòmicament, o altrament han emigrat cap a les zones industrials, com està passant a la majoria de pobles de l'Alt Camp, Priorat, Conca de Barberà, etc. Tenim, doncs, que moltes plantacions són propietat de famílies que viuen a Barcelona o a les altres ciutats importants del país i les terres són conreades per gent que no les sent com a pròpies.

c) Explosió turística de la Costa i industrialització del Camp de Tarragona. Aquests dos fets han desencadenat un gran desequilibri entre els sectors econòmics de la zona, que fins ara havia tingut una renda generada principalment per l'agricultura.

En un terme més o menys curt s'ha produït un despoblament del camp i encariment de la mà d'obra, encariment dels costos de produc-

ció, disminució de la superfície de cultiu degut que moltes hectàrees són transformades en sòlars industrials.

Tota aquesta cadena de fets és anomenada pels estudiosos **deseconomies** i és molt difícil que havent estat produïdes a la nostra agricultura siguin compensades degudament per l'expansió industrial que les ha motivades. Creiem sincerament que si no es prenen mesures pel que fa al cas, el desequilibri sectorial a les nostres comarques serà cada vegada més ostensible.

d) Paral·lisme entre els preus del mercat internacional i els preus pagats a l'agricultor. Això és evident i queda reflectit a l'anex II, com també és evident que les oscil·lacions dels preus repercuteixen directament sobre el pagès, que és al capdavant el que s'ha d'estrènyer la corretja els anys de collita dolenta o de molta oferta al mercat mundial.

A N E X 2

PRODUCCIO, EXPORTACIO D'AVELLANES I PREUS PAGATS DES DEL 1954 A 1971

Campanya	Producció (Tm./gra.)	Exportació (Tm./gra.)	Preus mitjans efectuats per U.A.C. FOB (1)
1954/55	2.000	1.000	—
1955/56	5.500	5.100	—
1956/57	10.000	8.500	114
1957/58	7.500	7.800	104
1958/59	3.800	4.500	87
1959/60	6.000	2.800	93
1960/61	9.500	10.800	103
1961/62	4.500	3.000	129
1962/63	6.000	3.500	135
1963/64	7.500	5.000	116
1964/65	7.000	7.400	104'5
1965/66	10.000	9.000	110
1966/67	6.500	5.000	113
1967/68	6.000	6.000	127
1968/69	7.500	5.000	131
1969/70	3.500	3.900	154
1970/71	12.000	6.700	124'5

(1) En els preus mitjans van incloses les vendes d'avellanes petites i trossos.

Font: Unió Agrària Cooperativa.

El preu pagat a l'agricultor és el preu internacional transformat a pessetes i deduint-ne els costos de comercialització que s'estimen al voltant de les 6 pessetes Kg.-gra.

e) La competència cada vegada més accentuada dels països productors com són Itàlia i Turquia, que tenen més avantatges aranzelaris



(Foto: Vilella)

i que, en el cas de Turquia té un cost de producció més baix perquè disposa d'una mà d'obra més barata i té una Administració que protegeix a l'agricultor amb un servei, la FISKOBIRLIK, semblant al que ací fa el "Servicio Nacional del Trigo". Quant a Itàlia, a la qual fins fa poc no es donava importància com a competidor, avui cal reconèixer-li'n, no tan sols per la quantitat que exporta sinó també per l'alta qualitat de les seves varietats amb les quals obté mercats que abans havien pertangut a les avellanes del Camp de Tarragona.

Factors interns:

a) Falta d'una política d'ordenació i renovació dels cultius així com d'una millora genètica de les varietats i investigació sistemàtica de noves tècniques de conreu amb un cert rigor científic.

b) Recel, justificat o no, dels pagesos als canvis abans esmentats.

c) Abandó de les terres per part del jovent dels pobles que aspiren a millorar la seva situació a les fàbriques i comerços de les ciutats.

d) Substitució indiscriminada dels avellaners per altres fruiters més rendables, almenys teòricament, a curt terme.

A N E X 3

FESUM DE LES DISPONIBILITATS NETES PER HABITANT DELS DIFERENTS PRODUCTES ALIMENTARIS A:

(I) Països desenvolupats; (II) Portugal; i (III) Espanya.

P R O D U C T E S	QUANTITAT TOTAL grams habitant/dia			CALORIES PER habitant/dia			PROTEINES PER habitant/dia			GREIXOS PER habitant/dia		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Cereals	250	360	287	1.000	1.266	1.043	22'22	29'4	30'4	3'5	5'7	3'3
Patates i fècules	250	210	352	180	175	289	4	4'6	7	0'3	0'2	0'4
Sucre	110	55	53	400	216	205	—	—	—	—	—	—
Fruïtes seques (incl. lleguminoses)	12	26	32	40	87	123	2	3'8	5'8	3	2'7	4
Verdures	200	464	372	50	121	97	2	9'3	5'9	1	1'4	0'9
Fruïtes	200	250	253	100	135	129	1	0'7	1'8	1'2	2'1	1'2
Carn	175	61	72	350	88	161	25	9'4	9'3	25	5'2	12'6
Ous	35	10	31	50	14	44	5	1'1	3'3	3'5	1'1	3'2
Peix	40	62	38	60	86	45	5	14'5	6'5	4	3	1'9
Llet	500	146	238	750	85	145	20	4'8	8'9	15	5'1	7'3
Greixos	60	42	64	540	376	568	—	—	—	60	41'7	64'3
T O T A L S				3.520	2.640	2.850	86	78'2	78'9	116'5	68	99'1

Font: Informe de la F. A. O.

Com podem veure, les dietes d'Espanya i Portugal són deficitàries en contingut calòric i en proteïnes en comparació amb els altres països desenvolupats de l'Europa Occidental. Portugal compensa la manca d'energia de les racions consumint més cereals; Espanya consumeix més patates i fècules.

Resumint: als països desenvolupats, amb dietes equilibrades i d'alt poder calòric, tendeixen a augmentar el consum de proteïnes vegetals selectes (fruïtes seques, verdures exquisides, fruïtes...). Per contra, als països amb deficiències calòriques d'origen animal, tendeixen a substituir les proteïnes vegetals per d'altres d'origen animal sempre que ho permeti un increment real del nivell de vida.

COLLITA MUNDIAL D'AVELLANA EN CLOSCA (Tm.)

	ESTIMACIO 1971	1970	1969	1968	1967	1966	1965	1964	1963	MITJANA 1961/70
Itàlia	100.000	93.000	32.500	80.000	50.000	60.000	65.000	30.000	54.000	56.500
Espanya	19.000	24.000	8.000	16.000	13.000	14.000	22.000	16.000	20.000	15.700
Turquia	150.000	240.000	150.000	125.000	71.000	207.000	65.000	193.000	87.000	131.000
U. S. A.	11.700	8.500	6.600	6.600	6.700	10.900	6.900	7.200	6.200	7.600
TOTALS ...	280.700	365.500	197.100	227.600	140.700	291.900	158.900	246.200	167.200	211.600

Font: Circular d'informació Gill and Duffus Ltd - London 26/10/71.

Aclariment: Per reduir les xifres anteriors a gra es pot considerar una mitjana generalment acceptada de rendiment closca-gra del 45 %.

POSSIBLES LINIES D'ACCIO PEL FUTUR
DEL CULTIU DE L'AVELLANER

No és que siguem pessimistes ni detractors, però a la vista de les actuals circumstàncies, tot sembla indicar que l'avellaner serà un cultiu en decadència al nostre país dintre de pocs decennis, si no s'adopta una postura enèrgica i coordinada per part dels pagesos, comerciants, tècnics i governants. Sortosament, als catalans encara ens resta l'esperit de superació i hi ha molts punts sobre els quals es pot incidir amb una certa efectivitat:

— La concentració de la producció en una zona relativament petita afavoreix la possibilitat de crear un **Centre de Gestió** que coordini totes les activitats relacionades amb la producció de fruits secs. Això implicaria la revaloració de totes les entitats i de totes les persones que ara treballen d'una manera aïllada. Ens vénen a la memòria la tasca del "Servicio de Extensión Agraria", el "Servicio de plagas" amb la creació d'una estació d'avisos a la comarca, la publicació de treballs monogràfics sobre l'avellaner entre els quals sobresurt el llibre de l'enginyer senyor Sergio Alvarez Requejo, l'assessorament tècnic de les cases distribuïdores de productes químics, les experiències fetes per particulars, etc. Creiem que el lloc ideal per a l'emplaçament d'aquest Centre de Gestió seria l'estació enològica de Reus, on el doctor Vidal i Barraquer, gran coneixedor del cultiu de l'avellaner, porta a terme una tasca aïllada i difícil.

— Reducció dels costos de producció que disminuirien significativament si es construís una màquina recollidora rendable. Es un problema mecànic i sembla que s'està pel camí de solucionar-lo.

Avui els costos de producció s'estimen de la següent manera:

- En terres de regadiu amb una producció mitjana de 1.800 Kg/ha. Preu de cost: 42'79 Ptas./Kg.
- En secà mecanitzable amb una producció mitjana de 600 Kg/ha. Preu de cost: 43'26 Ptas./Kg.
- En secà no mecanitzable amb produccions de 300 Kg / ha. Preu de cost: 44'17 Ptas./Kg.

Com podem veure, són preus molt poc competitius i el pagès ha d'enginyar-se-les per poder-los rebaixar. Això es transforma en un cercle viciós perquè, ja que no obté preus remunera-

tius, el pagès, per estalviar costos, no fa els tractaments adequats ni compra els adobs necessaris per a tenir bones collites. Cal, doncs, pagar més a l'agricultor.

— Racionalització de les plantacions transformant-les en exclusives o associades amb altres cultius, segons les possibilitats dels terrenys, i eliminació dels arbres marginats no controlables.

A N E X 5

RESUM PER PAISOS DE LES EXPORTACIONS FETES PER FIRMES DE LA PROVINCIA DE TARRAGONA DES DEL 1er. DE SETEMBRE DE 1969 AL 30 D'ABRIL DE 1970

Africa del Sud	19.600	—
Alemanya Occidental ...	220.353	—
Argentina	53.240	6.347
Austràlia	90.405	32.830
Bèlgica	177.240	—
Brasil	1.960	62.475
Colòmbia	194	—
Cuba	—	450
Txecoslovàquia	219.030	—
Dinamarca	5.390	—
Estats Units	19.520	—
Finlàndia	3.920	—
França	273.322	—
Anglaterra	44.100	—
Irak	976	—
Japó	14.640	—
Kènia	—	500
Luxemburg	1.098	—
Malta	980	—
Marroc	2.440	—
Mèxic	1.954	20.468
Noruega	32.798	5.235
Nova Zelanda	980	—
Paraguai	146	976
Perú	2.928	—
Polònia	322.195	379.652
República Dominicana .	98	11.220
Suïssa	498.985	1.194
Veneçuela	36.894	19.046
TOTAL Quilos	2.045.386	540.393

— Reestructuració de les propietats actuant fins allí on sigui jurídicament possible.

— Estimular el consum interior investigant l'aplicació de l'avellana a nous productes i promovent noves formes de consum. (Anex 3.)

— Conquesta de nous mercats internacionals i recuperació dels perduts en els últims lustres per múltiples circumstàncies; això requereix, és clar, un gran esforç sobretot per al millorament de les qualitats.

— Estudiar científicament i a llarg terme la massa crítica de producció necessària per a incidir favorablement en el mercat internacional.

Possibilitat d'incrementar el regadiu de les nostres comarques. Aquest punt està perfectament exposat a l'estudi que Josep M.^a Fontana Tarrats presentà al "Consejo Económico Sindical de Tarragona" l'any 1963. Aquest informe, anomenat "Plan Fontana", és un dels més seriosos intents d'ordenació de l'economia agrària de la província tarragonina dels darrers anys.

Segons Fontana, hi ha la possibilitat de convertir 35.839 Hes. de vinya, oliveres i altres cultius en avellaners que amb obres hidràuliques adequades podrien ésser de regadiu.

Això comportaria un notable increment de llocs de treball i podria triplicar les actuals xifres d'exportació d'avellanes.

Les inversions necessàries per a aquesta transformació serien mínimes si les comparem amb altres obres hidràuliques de rendabilitat dubtosa com és el faraònic projecte de trasvasament d'aigües del Tajo al Segura.

En resum el "pla Fontana" posa en evidència els indubtables avantatges que per l'economia del país comportaria el regadiu de les assedegades terres del Camp de Tarragona i s'ha de tenir en compte en qualsevol intent d'ordenació econòmica del nostre país.

El finançament de molts dels estudis i millores abans esmentats es podria fer amb els diners que les firmes exportadores reben de l'Estat com a drets compensadors i que actualment estan bloquejats sense beneficiar ningú o, almenys, així ho creiem.

De tota manera, tot això no és més que un intent d'explicar l'actual situació del cultiu de l'avellaner i les idees ací exposades són discutibles en tot moment.